

Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon av Erko Seafood AS

Risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet og velferd i forbindelse med avlusing

Rapport	
Rapporttittel	Saksnummer
Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon av Erko Seafood AS	2025/6354
Gradering	Dato for rapport
Offentlig	5. mai 2025
Deltakere i revisjonsteamet	Revisjonsleder
Silje Kristin Kaldestad, Reidunn Agathe Medhus, Sara Anita Straumsnes og Tori Winther	Silje Kristin Kaldestad

1 Innledning

3. og 4. april 2025 gjennomførte Mattilsynet revisjon hos Erko Seafood AS, i henhold til varsel om revisjon datert 6. februar 2025:

- Dokumentgjennomgang fra 12. mars til 11. april, ref. dokumentlisten.
- Åpningsmøte og intervju av ledelsen 3. 4. og 9. april 2025
- Verifikasjonstilsyn på fem lokaliteter i perioden 27. mars til 3. april 2025
- Oppsummeringsmøte 11. april 2025

2 Bakgrunn

I 2024 døde 57,8 millioner laks i norske oppdrettsanlegg. Av det totale antallet slaktet laks i 2024 ble 17,5 % nedklassifisert til produksjonsfisk. Dette er en økning på 12,3 prosentpoeng siden målingen startet i 2018. Produksjonsfisk er fisk med sår, misdannelser, grove behandlingsfeil eller indre kvalitetsfeil. Det er rimelig å anta at fisk som blir klassifisert som produksjonsfisk har hatt dårlig velferd. Behandling og sykdom er to av de mulige bakenforliggende årsakene til velferdsutfordringer og et høyt antall produksjonsfisk.

Revisjon av oppdrettsselskapene på systemnivå er ett av verktøyene Mattilsynet benytter for å påse at regelverket etterlevs i havbruksnæringen. Etter planen skal 12 selskap revideres i løpet av 2025. For mer informasjon viser vi til rapportserie på våre nettsider:

[Systemrevisjon av oppdrettsselskapene/Mattilsynet.](#)

3 Mål

Målet med denne revisjonen var å undersøke om Erko Seafood AS sin risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet og velferd i forbindelse med avlusning er i henhold til aktuelt regelverk beskrevet i varsel om revisjon.

4 Erko Seafood AS

Vi hadde en god dialog med dere under revisjonen og fikk tilsendt etterspurt dokumentasjon. Dere hadde forberedt en informativ presentasjon til åpningsmøtet.

Erko Seafood AS (Erko) har hovedkontor i Bergen. Selskapet driver matfiskproduksjon i sjø i fire ulike geografiske områder i PO3 og PO4, og har 10 matfisktillatelser tilknyttet 18 lokaliteter. De fleste av lokalitetene er registrert med samlokalisasjon med flere andre selskap. Per dags dato praktiserer ikke Erko samlokalisering, og drifter 11 av lokalitetene alene.

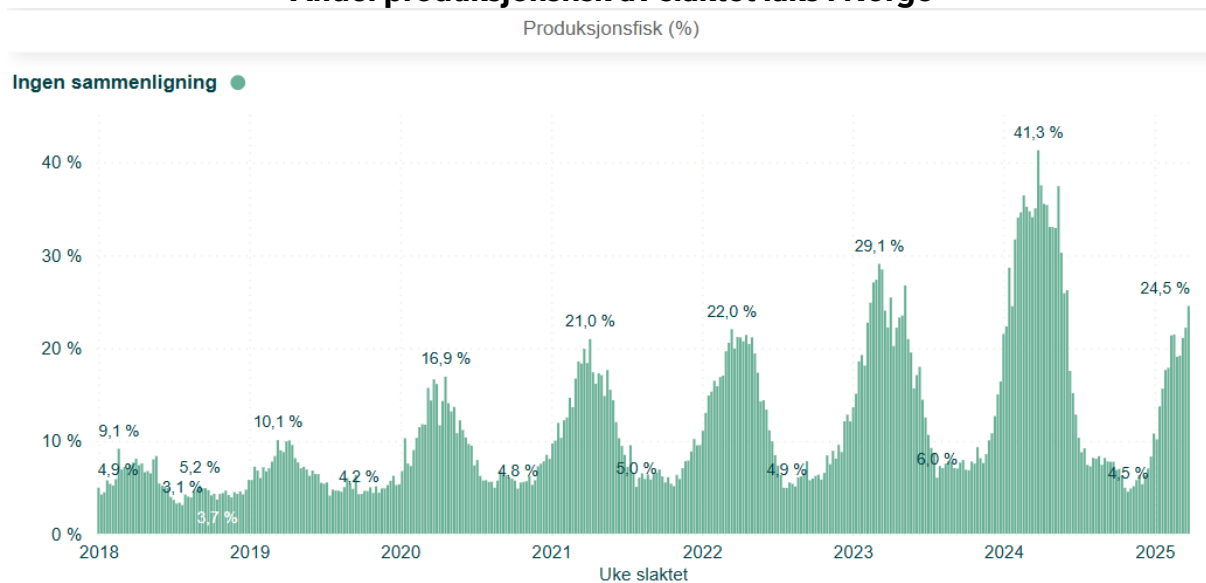
Om Erko Seafood AS	
Drift i produksjonsområde	3 og 4
Antall matfisklokaliteter*	18
Dødelighetsrisiko**	14,3%
Antall luseoverskridelser 2024***	13
Antall påviste sykdomsutbrudd 2024, Listeførte sykdommer***	1 (ILA)

*Kilde: Akvakulturregisteret

** Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte dødelighetstall og Mattilsynets utregningsmetode

*** Kilde: BarentsWatch (alle lokaliteter der Erko Seafood AS innehar matfisktillatelser)

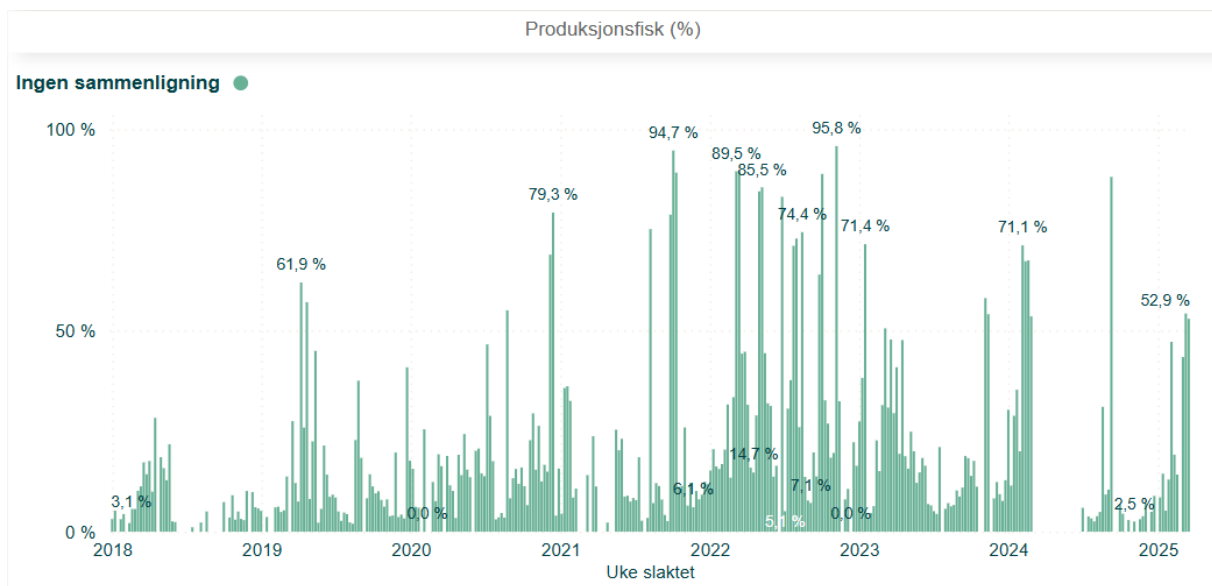
Andel produksjonsfisk av slaktet laks i Norge

Figur 1 Produksjonsfisk (%) i perioden uke 1, 2018 til og med uke 13, 2025, alle virksomheter.

Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte slaktemeldinger

Andel produksjonsfisk av slaktet laks for Erko Seafood AS

Figur 2: Andel produksjonsfisk (%) av slaktet laks for Erko Seafood AS i perioden uke 1, 2018 til og med uke 13, 2025

Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte slaktemeldinger

5 Resultat

Denne rapporten presenterer vår vurdering av deres styringssystemer på revisjonstidspunktet, innenfor revisjonens tema. Våre funn er delt inn i avvik og forbedringspunkt.

Avvik: Observasjoner der vi påviser brudd på regelverket.

Forbedringspunkt: Observasjoner der vi mener det foreligger risiko for brudd på regelverket, hvor vi mener virksomheten bør vurdere tiltak.

Vi har funnet avvik knyttet til:

- Mål og delmål
- Risikovurdering, planer og tiltak
- Avvikshåndtering
- Dokumentasjon

Vi understreker at det kan finnes avvik og forbedringspunkt innenfor andre tema i styringssystemene som ikke er omtalt i denne rapporten.

Begrunnelsen av funnene skal ikke forstås som en uttømmende liste, men en overordnet fremstilling av hovedtrekkene ved observasjonen og eksempler på praktiske konsekvenser.

Rapporten gir en beskrivelse av feil og mangler knyttet til regelverket. Prosesser, aktiviteter og tiltak et selskap har som er ivaretatt og iht. regelverket, er ikke beskrevet.

5.1 Avvik

5.1.1 Mål og delmål

Avvik:

Erko Seafood AS har mangler knyttet til fastsettelse av konkrete og evaluerbare delmål i internkontrollarbeidet, samt utarbeidelse av planer og tiltak for å oppnå målene.

Hjemmel:

Forskrift om IK- Akvakultur §5, tredje ledd bokstav e.

Begrunnelse:

Under revisjonen fant vi at dere har utarbeidet overordnede mål for selskapet, men det reflekteres ikke i styringssystemet hvilke faktorer som vektlegges i dette arbeidet. De overordnede målene er ikke brutt ned i målbare delmål som kan benyttes til å kontrollere måloppnåelse. Dere har ikke utarbeidet handlingsplaner eller dokumentert en strategi for å sikre måloppnåelse.

Revisjonen avdekket følgende mangler:

- Det fremkommer ikke hvordan måloppnåelse blir vurdert og evaluert, eller om mål blir justert. Vi kan ikke se hvordan manglende måloppnåelse følges opp, og flere av målene fremstår som statiske.
- Flere av målene er rene regelverkskrav, som å ikke overskride lusegrensen eller MTB. Andre er mer generelle, til dels urealistiske og lite målbare, som «*ingen smittespredning*».
- Kommunikasjon om mål flytter ikke tydelig fra ledelsen og ned til operativt nivå. Det er uklart hvordan de ulike leddene i organisasjonen vet hvilke tiltak de skal gjennomføre og prioritere for å bidra til måloppnåelse, det være seg overordnede mål eller mer lokalitetsspesifikke.
- Generasjonsevalueringer gjøres muntlig, og det foreligger ingen dokumentasjon av disse gjennomgangene. Det er uklart hvordan dere jobber med, og følger opp forbedringspunkter mellom de ulike utsettene og på tvers i selskapet.

5.1.2 Risikovurdering, planer og tiltak

Avvik:

Erko Seafood AS har mangler knyttet til kartlegging av farer og problemer og på denne bakgrunn også mangler knyttet til vurdering av risiko, og kan videre ikke vise hvordan planer og tiltak utarbeides for å redusere risikoforholdene.

Hjemmel:

Forskrift IK-Akvakultur §5, tredje ledd bokstav f

Begrunnelse:

Revisjonen viser at ledelsen er tett på den daglige driften, og at styringssystemet er rettet mot det operasjonelle. Dere mangler beskrivelser av helhetlig risikostyring, og kan ikke vise hvordan innsamlede data danner grunnlag for et aggregert risikobilde, eller hvordan risikoer eskaleres systematisk oppover i systemet for beslutninger på strategisk nivå.

Rutiner for risikovurdering er etablert og dokumentert på operativt nivå, ref.

«Risikovurdering -Prosedyre [ID 1156]», og «Risikomatrise», men risikovurderingene fremstår lite brukervennlige.

Vi gjorde følgende funn under revisjonen:

- Overlappende og generelle risikovurderinger gjør det vanskelig å se hva man faktisk har vurdert, og hvilke vurderinger som gjelder, som «Sykdom, parasitter og alger [ID 292818]», «Lakselus [ID292945]», og «ILA (Infeksiøs lakseanemi) [ID 268928]».
- Vurdert risiko gjenspeiler ikke faktiske forhold i selskapet. Selv om «Gjellebetennelse» er identifisert som en av hovedårsakene til dødelighet i 2024, er sannsynlighet for ulike gjelleagens vurdert som lav eller svært lav.
- Det synliggjøres ikke om risikoreduserende tiltak har sannsynlighets- eller konsekvensreduserende virkning, hvilken effekt de er tenkt å ha, eller hvordan de skal prioriteres.
- Dere etterstreber skånsom behandling, har egne avlusingsenheter og fokus på ny teknologi, men mangler individuelle risikovurderinger for de ulike avlusingsmetodene/-enhetene sine.
- Ledelsen gjennomfører ingen systematiske gjennomganger av selskapets risikoer. Det mangler en farekartlegging på selskapsnivå, og dere har ikke et omforent bilde av hva som er selskapets viktigste risikoer knyttet til fiskehelse og -velferd.

Biosikkerhet og velferd

Dere dokumenterer ikke informasjon knyttet til fiskehelse og -velferd på en slik måte at dere kan jobbe systematisk for å unngå unødig påkjenning av fisk. Det er derfor uklart hvordan dere sikrer et godt beslutningsgrunnlag for risikovurderinger av biosikkerhet og velferd.

Observasjonene relatert til biosikkerhet og velferd illustrerer hvordan mangler i risikostyringen får praktiske konsekvenser:

- Helseplaner, biosikkerhetsplaner og beredskapsplaner viser ikke sammenhengen mellom risikovurderinger og risikoreduserende tiltak på lokalitetsnivå, og fremstår løsrevet fra selskapets risikovurderinger.

- Beredskapsplanene inneholder risikoreduserende tiltak som ikke vises igjen i risikovurderingene.
- Fiskehelseplanene er ikke spesifikke for områdene de er utarbeidet for, og omtaler hverken helsestatus eller risiko knyttet til området (for eksempel restriksjonssoner pga ILA). Tre av planene er identiske og fremstår mer som oversikter over regelverkskrav fremfor tiltaksplaner for fiskehelse.
- Biosikkerhetsplanene har ikke identifisert risiko for introduksjon, etablering og spredning av sykdomsagens. Planene er identiske og tar ikke hensyn til lokalitetenes særtrekk.
- Velferdsdata innhentes ikke systematisk, og data som innhentes blir ikke dokumentert, som velferdsscoringer i forbindelse med avlusing eller observasjoner fra merdkanten.
- Behandlingsevalueringer brukes i liten grad til selskapets forbedringsarbeid knyttet til velferd. En evaluering som ble fremlagt under revisjonen (*STIM- Behandlingsevaluering Gangdal [Rapport ID 16166]*) evaluerte effekt, men manglet velferdsevaluering.

5.1.3 Avvikshåndtering

Avvik:

Erko Seafood AS har mangelfulle rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik fra krav fastsatt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen.

Hjemmel:

Forskrift om IK-Akvakultur §5, tredje ledd bokstav g.

Begrunnelse:

Revisjonen avdekket at avviksbehandlingen i hovedsak er begrenset til strakstiltak for konkrete avvik eller hendelser. Prosedyre «*Avvikshåndtering*» [ID1048] beskriver ikke formålet med avvikshåndtering eller hvordan formålet skal oppnås. Det er uklart hvordan avvikshåndteringen brukes inn i forbedringsarbeidet, da dere ikke kunne vise hvordan avvik benyttes i strategisk arbeid som risikostyring, eller læring på tvers.

Følgende funn er eksempler på hvordan dette har gitt utslag for driften:

- Avvikshåndteringene inneholder ikke rotårsaksanalyser, og nevner ikke rotårsaksanalyse som et nødvendig ledd i håndtering av avvik.
- Avvik mangler alvorlighetsgrad og prioritet, og det er ikke definert når et avvik skal løftes oppover i organisasjonen. Dette skal vurderes av den enkelte driftsleder.
- Avvik diskuteres på de ukentlige statusmøtene, men dere har ikke etablert et system for å se avvik i sammenheng og lære av dem. Avvik fra enkelthendelser, generasjonsevalueringer eller internrevisjoner blir for eksempel ikke systematisert eller analysert.

- Det er ikke beskrevet hvordan avvik påvirker prosedyrer, tiltak, risikovurderinger eller selskapets mål.

5.1.4 Dokumentasjon

Avvik:

Erko Seafood AS har ikke dokumentert internkontrollen i den form og i det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse.

Hjemmel:

Forskrift om IK- Akvakultur §5, 4. og 5. ledd.

Begrunnelse:

Revisjonen avdekket at dere ikke dokumenterer internkontrollen slik det er nødvendig for å sikre at systemet fungerer hensiktsmessig. Dere beskriver flere prosesser og beslutninger som ikke er dokumentert. Det er uklart for oss hvordan dere sikrer beste praksis og felles forståelse av internkontrollsystemet når dokumentasjonen er mangelfull.

Revisjonen avdekket at:

- Dere mangler stillingsinstrukser for ledende personell som beskriver ansvar, oppgaver og myndighet. Det er derfor uklart hvordan ansvar og myndighet fordeles i selskapet, samt hva de ulike rollene rapporterer på.
- Uavklarte ansvarsforhold har ført til tilfeller av manglende luserapportering. Verifikasjonstilsyn avdekket at dere har mangelfulle rutiner for å kontrollere og dokumentere at lovfestet innrapportering er korrekt og innen fristen.
- Møtereferater fra ukentlige statusmøter dokumenterer fortløpende beslutninger og tiltak på operativt nivå. Dere mangler dokumentasjon som viser beslutningslinjer, system for evaluering, hvilke beslutninger som tas på taktisk og strategisk nivå, samt grunnlaget for beslutningene. Selskapet har f.eks i noen driftsområder endret tidspunkt for utsett for å redusere gjelleproblematikk og kjønnsmodning. Denne strategien, eller effekt fra den, er ikke dokumentert.
- Dere kan ikke dokumentere hvordan dere sikrer at internkontrollen fungerer som forutsatt. Internrevisjonene viser ikke hvordan etterlevelse av regelverkskrav knyttet til IK-akvakultur kontrolleres eller måles, og dere kan ikke vise hvordan avvik påvirker prosedyrer, tiltak, risikovurderinger og selskapets mål.

Manglende dokumentasjon får konsekvenser for Erko sin etterlevelse av krav knyttet til mål- og risikostyring, samt internkontrollarbeidet jf. forskrift om IK-Akvakultur §5, tredje ledd.

6. Verifikasjonstilsyn

Vi viser til tilsynskvittering etter gjennomførte verifikasjonstilsyn på følgende lokaliteter:

Lokalitetsnummer	Lokalitetsnavn	Saksnr	Dato
38577	Skreda		03.04.2025
12980	Klubben		03.04.2025
35517	Vadholmen		27.03.2025
12081	Straumneset		27.03.2025
13234	Kysnes		27.03.2025

7. Dokumentliste

Følgende dokumenter ble benyttet under planleggingen og utføringen av tilsynet.

- Organisasjonskart inkl. vedlegg
- Stillingsinstrukser
- Prosedyrer for internkontrollsystemet (ID 1174)
- Journalføring og rapportering (ID 1129)
- Risikovurdering -Prosedyre (ID 1156)
- 3.1 Styrende dokumenter til revisjonens tema
- 3.2 Risikomatrise
- 3.3 Topp 10 risikoelementer for fiskehelse og fiskevelferd
- Risikovurdering: Overbelastning på fisk ved avlusing (ID 292915)
- Risikovurdering: Håndtering av fisk og utstyr tilknyttet dette (ID 203052)
- Risikovurdering: ILA (Infeksiøs lakseanemi) (ID 268928)
- Risikovurdering: Sykdom, parasitter og alger (diverse mikroorganismer i sjø) (ID 292818)
- Risikovurdering: Perlesnormanet (ID 292945)
- Risikovurdering: Lakselus (ID 196919)
- Risikovurdering: Predatorene skader, stresser eller smitter fisken (ID 292817)
- Risikovurdering: Belastning på fisk ved levering eller mottak (ID 293042)
- Risikovurdering: Belastning på fisk ved opptørking av not (ID 292916)
- Risikovurdering: Piscichlamydia Salmonis (ID 292902)
- Risikovurdering: Parvicapsulose (ID 277210)
- Risikovurdering: AGD (Amøbegjellesykdom) (ID 277208)
- Risikovurdering: Haustsjuke (Paranucleospora) (ID 277143)
- Mål (ID1085)
- 3.5 Kommentarer til generasjonsevalueringer og handlingsplaner
- Revisjoner (ID 1947)
- Liste over interne revisjoner

- E-post kommunikasjon -gjennomført revisjon Jondal
- Internrevisjon Jondal -sjekklister Global Gap
- Avviksbehandlinger etter internrevisjon Jondal (14 stk)
- E-post kommunikasjon -gjennomført revisjon Øygarden
- Internrevisjon Øygarden -sjekklister Global Gap
- Avviksbehandlinger etter internrevisjon Øygarden (7 stk)
- Fiskehelseplan Erko Seafood avd. Øygarden (STIM)
- Fiskehelseplan Erko Seafood avd. Hardanger (STIM)
- Fiskehelseplan Erko Seafood AS (Akvavet gulen AS)
- Fiskehelseplan Erko Seafood AS avd. Sveio (STIM)
- Biosikkerhetsplaner for Gangdal loknr. 12078 (ID 2894)
- Biosikkerhetsplaner for Klubben loknr. 12980 (ID 290)
- Biosikkerhetsplaner for Knappen loknr. 11763 (ID 2859)
- Biosikkerhetsplaner for Kysnes loknr. 13234 (ID 2898)
- Biosikkerhetsplaner for Portevika loknr. 11688 (ID 2900)
- Biosikkerhetsplaner for Rotøy loknr. 11770 (ID 2829)
- Biosikkerhetsplaner for Skreda loknr. 38577 (ID 2899)
- Biosikkerhetsplaner for Straumneset loknr. 12081 (ID 2895)
- Biosikkerhetsplaner for Vadholmen loknr. 35317 (ID 2858)
- Biosikkerhetsplaner for Hillersvik loknr. 10300 (ID 2860)
- Biosikkerhetsplaner for Bjørnholmen loknr. 23436 (ID 2867)
- Avlusing (ID 1048)
- Risikovurdering -bruk av IMM behandling mot lakselus (STIM)
- Behandlingsevaluering - Gangdal (ID 16166)
- Organisasjonskart med styring av underleverandør under avlusing
- Prosedyre for avvikshåndtering (ID 1049)
- Oppsummering 5 mest avlørte hendelsene (ikke behandlinger)
- Avvik: Økende dødelighet i hele anlegget (ID 279808)
- Avvik: Dødelighet pga maneter (ID 283367)
- Avvik: Auka dødelighet i Merd 4,7 og 9 (ID 323957)
- Avvik: Økt dødelighet (ID 345222)
- Avvik: Forauka dødelighet m4 (ID 331596)
- Avvik: Økning i dødelighet lok Skreda (ID 344387)
- Oppsummering 5 mest alvorlige hendelsene (behandlinger)
- Risiko- og forsvarlighetsvurdering (STIM -ID 16835)
- Avvik: Dødelegheit i forbindelse med avlusing (ID 339980)
- Risiko- og forsvarlighetsvurdering (STIM -ID 16131)
- Avvik: Dødelegheit i forbindelse med avlusing og manglande varsling (ID 330192)
- Risiko- og forsvarlighetsvurdering -Straumneset (STIM -ID ?)
- Avvik: Dødelegheit pga. klemskader under trenging (ID 328082), Straumneset
- Risikovurdering i samband med behandling av fisk (Akvavet Gulen), Klubben
- Avvik: Behandling Klubben (ID 322498)
- Risiko- og forsvarlighetsvurdering -Kysnes (STIM -ID?)
- Avvik: Forauka dødelegheit i merd 4 etter håndtering (ID 329327)
- Korrigerende tiltak på bakgrunn av alle fiskevelferdsavvik ifbm lusebehandling i 2024
- Oversikt øve korrigerende tiltak og oppfølging av avvik gjett av Mattilsynet

- Tilsynskvittering - avd Jondal (Straumnes og Kysnes)
- Bildetekniskebevis velferdsscoreing ifbm avlusing Kysnes
- Div dok Kysnes og Straumneset
- Tilsynskvittering -Vadholmen
- Risikovurdering -Vadholmen
- Beredskapsplan -Vadholmen
- 20250218 - Statusmøte
- Ferskvassbehandling i brønnbåt (ID 2397)
- forauka dødelegheit Vedvarande dødelegheit Akutt dødelegheit massedauing (ID 1059)
- Velferdsscore 15-16 juli 2024
- GGAP QMS IK-Akva IK
- Velferdsscore Finneskade
- velferdsscore Skinnhelse
- Liste over dokument som ønskes unndratt offentligheten
- Daudfiskhåndtering (ID 1052)
- Telling og rapportering av lus med automatisk luseteller (ID 2948)
- Avlusingsavbrot (døme på skjema)
- 1403 Beredskapsdokumenter (innholdsfortegnelse)
- Telling og rapportering av lus (ID 1194)
- Beredskapsplan Vadholmen (ID 2149)
- Beredskapsplan Klubben (ID1090)

Sammen trygger vi framtiden for mennesker, dyr og natur